

// Policy department note, Directorate-General for External Policies of European Parliament, 2015. — 14 p. — Mode of access: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/549067/EXPO_IDA\(2015\)549067_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/549067/EXPO_IDA(2015)549067_EN.pdf)

2. Bryson J. H. Chinese stock market crash: a bad omen for China? [Electronic resource] / J. H. Bryson // WellsFargo Group, LLS economics group, 2015ю — July 08. — 4 p. — Mode of access: http://www.bristolglobal.com/wp-content/uploads/2015/07/China-Stock-Market_-July-2015.pdf

3. Richet X. «Europe and China respond to the crisis. Policies, performances and issues» / X. Richet // China and the global financial crisis. A comparison with Europe / edited by J.-P. Cabestan, J.-F. Di Moglio, X. Richet // Routledge Studies on Chinese Economy, 2012. — pp. 139 — 152.

4. Salidjanova N. China's stock market collapse and government's response [Electronic resource] / Nargiza Salidjanova // U.S.-China economic and security review commission, July 13, 2015, 6 p. — Mode of access: <http://www.uscc.gov/sites/default/files/Research/China%E2%80%99s%20Stock%20Market%20Collapse%20and%20Government%E2%80%99s%20Response.pdf>

5. Zeng F., Huang W.-C., Hueng J. On Chinese government's stock market rescue efforts in 2015. [Electronic resource] / F. Zeng, W.-C. Huang, J. Hueng // Modern Economy, 2016. — № 7. — p. 411 — 418. — Mode of access: http://file.scirp.org/pdf/ME_2016042713060964.pdf

УДК352.07:336.1

Тетяна ЗАПЛІТНА *

БРЕЙДИНГ ІНСТРУМЕНТ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ТЕРИТОРІЯМИ

Анотація. Визначено перспективи посилення процесів децентралізації та локалізації в управлінні територіями в контексті формування брейдингу як інструменту розвитку та засвоєння пріоритетності територій у забезпеченні їх фінансовою незалежністю.

Концепція децентралізації постійно трансформується та вдосконалюється відповідно до вимог та економічного потенціалу держав. Тому питання децентралізації державного менеджменту залишається завжди актуальним, а особливо за умов активізації локального управління територіями глобального простору. Необ-

* **ЗАПЛІТНА Тетяна Валентинівна** — к.е.н., доцент, Національний транспортний університет, м. Київ, Україна, ztv200@mail.ru

хідність освоєння брейдингу територій актуалізується сучасними трансформаційними процесами, такими як міжнародна інтеграція, інтернаціоналізація, корпоратизація і суспільна глобалізація у визначенні оптимального рівня децентралізації владних і локальних публічних фінансових повноважень між рівнями державного управління, зокрема в контексті ресурсного забезпечення територій і модернізації фінансових відносин.

Інтерес до брейдингу територій говорить про те, що нарешті усвідомлена користь від впровадження послідовної стратегії управління ресурсами, репутацією і іміджем території будь-якого типу. Вийшли вже немало книг, у яких брейдинг міст досліджується нарівні з брендингом націй і регіонів.

Аналіз підходів до трактування брейдингу як поняття децентралізації, визначення перспектив посилення процесів децентралізації державного управління в контексті реформування місцевого самоврядування в Україні спроможний оцінити й забезпечення фінансового вирівнювання територій угруповують загальні процеси глобалізації. Необхідним правилом такої універсальності відповідає суспільній константі: суспільство однієї держави є суспільством всього світу.

Дослідженню теоретичних і практичних аспектів реалізації брейдингу територій анонсовані в наукових працях Ж. Дженсона і Д. Повера, А. Брауна. Політиці децентралізації присвячені праці таких всесвітньовідомих учених, як Р. Масгрейва («Нариси фіскального федералізму»), Ш. Бланкарта («Аналіз німецького фіскального федералізму»), Б. Фрая і Р. Айхенберг («Дискусійні питання політико-економічних перспектив федералізму» та «Новий федералізм: ідея»), Г. Роузена («Дослідження штатних і локальних публічних фінансів»). Велику увагу в контексті ресурсного забезпечення територій приділено розвитку ідеї бюджетної децентралізації, яка відобразилася в працях В. Оутса («Фіскальний федералізм», «Політична економія фіскального федералізму»), Т. Куна («Теорія комунального фінансового вирівнювання»), В. Решта («Проблеми федеративного управління: місце нових земель у загальнонімецькому фінансовому вирівнюванні») та ін.

У дослідженнях наукової літератури можна виокремити такі основні типи брейдингу територій на рівні децентралізації держави: політичний, адміністративний, екологічний, фінансовий або фіскальний (бюджетний), ринковий (економічний) [3; 4].

Брейдинг будь-якої території (регіон, місто, селище) залежить від своїх жителів в питаннях економічного, соціального, культурного і екологічного розвитку. Не варто забувати, що розчаровані

громадяни можуть запустити низхідну спіраль. Крім того, низький рівень задоволеності суспільства негативно сприймається комерційними підприємствами — потенційними мігрантами, оскільки вони порівнюють добробут і споживчий потенціал людей різних територій.

Приймаючи рішення брейдингу території у першу чергу оцінюються підприємницький потенціал або інвестування, державний менеджмент і окрім традиційних показників оцінюють і якість життя, яка залежить і від інших показників, що розглядаються у зв'язку з брейдингом: людських ресурсів, інфраструктури, системи транспорту, можливостей для освіти. Іншими словами, досягнення бажаного рівня задоволеності суспільства повинне стати найважливішим завданням державного менеджменту в межах політичного і адміністративного брейдингу [3].

Політичний брейдинг для цілей децентралізації полягає у розподілі політичної влади, регіонального представництва в національному парламенті, надання громадянам або їх представникам більшого впливу на розробку та реалізацію законодавчої бази й політики держави, яке спрямоване на підвищення ефективності діяльності як центральних органів влади, так і органів місцевого самоврядування, створення передумов для економічного, соціального й культурного розвитку глобалізації [1, с. 146].

Адміністративний брейдинг необхідно вжити для делегування центральними органами влади функцій управління органам місцевого самоврядування, розширення повноважень підпорядкованих органів управління [4]. Науковці виділяють чотири головні форми адміністративної децентралізації — деконцентрація, делегування, дивестування, деволуція. Слід відзначити, що відрив у межах олігархічного принципу утворення влади викривляє ринкові принципи олігополістичної культури державної політики. Одним з наслідків олігополістичної культури є посилення соціальної нерівності, тобто доходи влади зростають значно швидше і навпаки доходи робочого класу знецінюються, а майнове розслоєння суспільства посідає ключову рису перепону економічного розвитку всієї країни.

Екологічний брейдинг полягає у наданні автономним державним структурам, органам місцевої влади чи приватним компаніям права на використання природних ресурсів шляхом унормування цих процесів, зонування, встановлення екологічних обмежень і стандартів тощо.

Фінансовий брейдинг або фіскальна (бюджетна) децентралізація — процес розподілу функцій, повноважень, фінансових ре-

сурсів і відповідальності за їх використання між центральними органами влади та органами місцевого самоврядування [1, с. 146]. Її головна мета полягає у досягненні фінансової незалежності органів місцевого самоврядування шляхом надання територіям необхідного фінансово-матеріального ресурсу з метою забезпечення ефективності й максимальної доступності публічних послуг для населення, удосконалення системи управління, підвищення мобільності й ефективності вирішення місцевою владою завдань. У зарубіжній літературі частіше використовується термін не фінансової децентралізації, а фіскальної [5].

Ринковий брейдинг як децентралізація втілюється в інституційних засадах створення ринкових умов господарювання через роздержавлення майнових прав держави (приватизацію), трансформацію і модернізацію державних функцій і бізнесу. Її суттєвими особливостями є дерегулювання, відміна обмежень для приватних суб'єктів, які конкурують із державними структурами у сфері ринку послуг і делегування конкурентних переваг ринковому механізму ліберального ціноутворення.

Ураховуючи адаптацію брейдингу у прискоренні децентралізації територій за основними наведеними принципами підкреслюють значимість розробки позитивного бренду для нації. Адаптація цього підходу стосовно територій включає: залучення інвестицій; залучення туристів; надійність і стабільність в очах інвесторів; збільшення політичного впливу усередині країни (національного) і за її межами (міжнародного); ефективніше в глобальному масштабі партнерство з іншими містами, державними і приватними дослідницькими організаціями і університетами, приватними компаніями; ефект «регіон походження» для товарів і послуг; гордість жителя регіону й здатність фокусувати місцеву гармонію, упевненість і рішучість.

Література

1. Бикадорова Н. У. Фінансова децентралізація місцевого самоврядування / Н. Бикадорова // Екон. вісн. Донбасу. — 2010. — № 2(20). — С. 145–151.
2. Масгрейв Р. А. Государственные финансы: теория и практика : пер. с англ. / Р. А. Масгрейв. — М.: Бизнес Атлас, 2009. — 716 с.
3. Decentralization//Merriam-Webster. — Access mode: www.merriam-webster.com/dictionary/decentralization.
4. Oates Wallace E. Fiscal Federalism / Wallace E. Oates. — New York, 1972. — Access mode : www.jstor.org/discover/10.2307/30022712?uid=3739232&uid=2&uid=4&sid=21106102311611.

5. Jansson, J. and Power, D. (2006), Image of the City: Urban Branding as Constructed Capabilities in Nordic City Regions, Research Report, Nordic Innovation Centre, Oslo, Norway, available at: http://www.nordicinnovation.net/Img/image_of_the_city_-_web.pdf (accessed 2 June 2010).

6. Bickford-Smith, V. (2009), Creating a city of the tourist imagination: The case of Cape Town, The Fairest Cape of Them All, Urban Studies, Vol. 46, No. 9, P. 1763–1785.

7. Lukianenko D. G. Convergence and divergence in Europe: Polish and Ukrainian Cases. Monograph / D. G. Lukianenko, V. I. Chuzhykov, M. G. Wozniak. — Kyiv: KNEU, 2013. — 688 с.

УДК 338.24.01

Катерина КОМПАНЕЦЬ*
Світлана ІВАНЧУК*
Вікторія РАЗВОДОВСЬКА*

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ НАУКИ УПРАВЛІННЯ

Анотація. Досліджено основні історичні етапи розвитку науки управління. Саме дослідження реалії і простеження закономірності впливу глобалізаційних явищ на розвиток підприємств дає підстави для розгляду теоретико-методичних основ і фундаментального аналізу парадигми управління.

Хаотичність економічної динаміки, загострення міжнародної конкуренції, поглиблення міжнародних процесів інвестування, нашарування на традиційні структури геопростору нових інститутів і відносин, нових форм співробітництва, партнерства і взаємного протистояння є основною передумовою стрімкого розвитку процесів глобалізації. Затяжний період радикальних змін ставить за необхідне активізацію діяльності управлінського апарату всіх рівнів з метою розширення ринку та створення умов для повнішої реалізації економічних інтересів. В економічному розумінні, розвиток підприємств у сучасному геоekonomічному просторі неможливе без розгляду внутрішнього та зовнішнього

* **КОМПАНЕЦЬ Катерина Андріївна** — к.е.н., доцент кафедри менеджменту Національного транспортного університету, м. Київ, Україна, ket13@ukr.net

* **ІВАНЧУК Світлана Іванівна** — к.е.н., доцент кафедри туризму Національного транспортного університету, м. Київ, Україна, lana-50@ukr.net

* **РАЗВОДОВСЬКА Вікторія Олегівна** — асистент кафедри менеджменту Національного транспортного університету, м. Київ, Україна, pana07@voliacable.com